



# BIULETYN

## *informacyjny*

ZARZĄDU GŁÓWNEGO  
PTTK Nr 131  
STYCZEŃ 1970

## ROK JUBILEUSZOWY

**P**OLSKIE Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze wkracza w swój jubileuszowy okres. Wszak rozpoczyna się dwudziesty rok istnienia Towarzystwa w sferze Ludowej. 18 grudnia 1970 roku przypadnie nam święta data dwudziestolecia PTTK.

Rok 1970 będzie więc miał istotne znaczenie dla pracy wszystkich działaczy i członków Towarzystwa, którzy zechcą napewno położyć wszelkich starań, by zadania jakie nas czekają zostały w pełni osiągnięte a wyniki były godne ostatniego roku naszego PTTK-owskiego dwudziestolecia.

Naszą działalność wiązaliśmy zawsze z ważnymi wydarzeniami i rocznicami obchodzonymi przez cały kraj, nasze zadania realizowaliśmy wspólnie ze związkami zawodowymi i organizacjami młodzieżowymi, korzystając z pomocy państwa i poparcia udzielonego Towarzystwu przez Polską Zjednoczoną Partię Robotniczą. Program PTTK był zawsze aktualizowany i związany ściśle z ogólnym nurtem życia społeczno-politycznego narodu. Krajoznawczo-turystycznymi formami działalności PTTK wzbogacone były ogólnopolskie obchody, uroczystości i wydarzenia polityczne, którymi żyło nasze społeczeństwo. Tak było i w roku ubiegłym z okazji V Zjazdu PZPR, 25-lecia ludowego Wojska Polskiego, ćwierćwiecza naszej socjalistycznej ojczyzny, wyborów do Sejmu i rad narodowych.

Dbając o krajoznawczo-turystyczny charakter poczynań PTTK, o atrakcyjność poszczególnych dziedzin pracy, o rozwój i polepszanie jakości usług turystycz-

nych Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze spełniało rolę organizacji społeczno-użytecznej, stawiało się organizacją potrzebną we wszystkich środowiskach, co powodowało także wzrost sieci organizacyjnej ogniw i członkostwa PTTK.

Tak było w roku 1969. Ale też i tak będzie się działo w roku, który rozpoczynamy, w roku 1970. Również i teraz, tak jak poprzednio, umacniać i rozwijać będziemy wszystkie dziedziny działalności naszego Towarzystwa zmierzające do dalszego rozwoju PTTK, do dalszego rozwoju krajoznawstwa i turystyki w Polsce.

W programie PTTK poczesne miejsce zajmie udział w obchodach 100-lecia urodzin W. I. Lenina. Główne formy naszego udziału w obchodach leninowskich zostały sprezyrowane w uchwale Plenum ZG PTTK z 8.XI.1969 roku. Poprzez szerokie, powszechne uczestnictwo w odpowiednio zaprogramowanych wycieczkach i imprezach, w akcji odczytowej, zwiedzaniu miejsc związanych z pobytem W. I. Lenina na ziemiach polskich, muzeów leninowskich, muzeów ruchu rewolucyjnego pragniemy przyczynić się do upowszechnienia wśród członków PTTK, wśród uczestników ruchu turystycznego organizowanego przez nasze Towarzystwo, wiedzy o życiu i działalności wielkiego rewolucjonisty i humanisty, który był także miłośnikiem krajoznawstwa i turystyki.

Temu celowi służyć będzie wiele imprez zaplanowanych w centralnym i terenowych kalendarzach imprez turystycznych, a zwłaszcza wrześniowy XV Cen-

Rok jubileuszowy • VIII Plenum  
ZG PTTK • W maju 1970 roku  
Ogólnopolska Narada Krajoznaw-  
cza PTTK • Przed Ogólnopolską  
Naradą: Krajoznawstwo kon-  
kretuje się w regionalizmie —  
Aktywizacja społeczno-kultural-  
na regionu w praktyce — Kra-  
joznawstwo w turystyce kwalifi-  
kowanej • Kto czym się zajmu-  
je — Podział pracy członków  
Prezydium ZG PTTK • Zamie-  
rzenia wydawnicze na rok 1970 •  
Co nas czeka w sezonie zimo-  
wym 1970 r. • Z życia Okręgów,  
Oddziałów, Kół...

tralny Turystyczny Rajd „Szlakami Lenina” w Tatrach i na Podhalu z udziałem turystów zagranicznych.

W 1970 roku kontynuować będziemy nasz udział w obchodach 25-lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, 25-lecia powrotu Ziemi Zachodnich i Północnych do Macierzy. Dla uczczenia tego pamiętnego wydarzenia PTTK organizować będzie w tamtych rejonach ponad 80 imprez o charakterze ogólnopolskim. M.in. w czerwcu br. na terenie województwa wrocławskiego odbędzie się IV Międzynarodowy Zlot Przyjaźni z udziałem turystów z NRD i CSRS oraz grup turystów z pozostałych krajów socjalistycznych. W czerwcu 15 tysięcy młodzieży przemierzy szlaki zdobywców Waju Pomorskiego w ramach III Centralnego Rajdu ZMS.

Ważne miejsce w PTTK-owskim programie obchodów 25-lecia PRL zajmie zakończenie Ogólnopolskiego Konkursu Krajoznawczo-Turystycznego „Szlakami Polski Ludowej”, którego kulminacją będzie Zlot Wycieczców w Gdańsku w dniach 17—18.V.1970 r.

Doniosłym wydarzeniem dla społecznego ruchu krajoznawczo-turystycznego będzie Ogólnopolska Narada Krajoznawcza PTTK, która ma się odbyć w dniach 17—18 maja w Gdańsku. Przygotowania do narady podjęte w roku 1969 objęły szerokie kręgi działaczy krajoznawczych, którzy na tematycznych sejmikach regionalnych poprzedzających naradę z wielkim zainteresowaniem i pasją dyskutowali nad programem, teorią i praktyką krajoznawstwa. Podczas narady wyniki tych dyskusji zostaną skonfrontowane ze stanowiskiem naukowców, którzy przygotowują opracowania ponad 30 referatów. Pozwoli to na zajęcie stanowiska w najistotniejszych sprawach treści i metod upowszechniania krajoznawstwa oraz jego miejsca w rozwoju społeczeństwa socjalistycznego.

Zorganizowanie narady a następnie zapoznanie społeczeństwa, działaczy i turystów z jej uchwałami, wprowadzanie w życie tych uchwał i upowszechnianie metod współczesnego krajoznawstwa będzie czołowym zadaniem całego Towarzystwa w 1970 roku.

Podane tu najważniejsze zamierzenia programu PTTK w 1970 roku skupia przy ich realizacji wiele sił i środków jakimi dysponuje nasze Towarzystwo. Wynika to nie tylko ze związków z aktualnymi w 1970 r. wydarzeniami w kraju. Jest to także wyrazem racjonalnego wyboru, jakiego dokonało Prezydium ZG PTTK uchwalając w sierpniu 1969 wytyczne do działalności PTTK na rok 1970. W wytycznych tych, w części dotyczącej działalności programowo-organizacyjnej wysunięto na pierwszy plan trzy kwestie:

■ **doskonalenie programu krajoznawczego jako metody ideowo-wychowawczego oddziaływania na społeczeństwo,**

■ **nasilenie działalności programowej i organizacyjnej wśród młodzieży,**

■ **podwyższenie kwalifikacji aktywu PTTK i zwiększenie efektywności szkolenia prowadzonego w ramach Towarzystwa.**

Dokonywanie takiego wyboru zadań podstawowych powoduje oczywiście zwrócenie szczególnej uwagi na te zagadnienia w pracy Towarzystwa a w konsekwencji szerokie ich uwzględnienie w planach działania wszystkich ogniw PTTK. Ale to wcale nie oznacza, że możemy zwolnić tempo albo zaniedbać wykonywanie innych zadań statutowych realizowanych przez Towarzystwo, lub wynikających z uchwał VII Walnego Zjazdu PTTK. Chodzi bowiem o to, aby były rozwijane wszystkie formy pracy, ale jednocześnie i o to, by wykonywanie zadań programowo-organizacyjnych w maksymalny sposób służyło rozwijaniu wymienianych wyżej trzech głównych kierunków pracy PTTK w 1970 roku. Chodzi także i o to, by krajoznawstwo nie było wyłącznie domeną działaczy krajoznawczych, działalność wśród młodzieży — działaczy komisji młodzieżowych a szkolenie domeną bezpośrednich tradycyjnych organizatorów kursów. Trzy główne kierunki pracy Towarzystwa powinny skupić uwagę zarządów wszystkich ogniw organizacyjnych i komisji PTTK, działaczy turystyki kwalifikowanej,

ochrony przyrody, opieki nad zabytkami, kół zakładowych, organizatorów turystyki, przewodników i przewodników. Właśnie krajoznawstwo, sprawy młodzieży i sprawy szkolenia kadr powinny być główną treścią programową akcji sprawozdawczo-wyborczej przebiegającej w I kwartale 1970 w kołach i oddziałach PTTK. Tym celom także służyć powinny imprezy i wycieczki w roku 1970. Dla tych celów opracowany został plan szkolenia aktywu obejmujący łącznie 573 kursy i 17 250 uczestników, oparty o nowe obowiązujące programy poszczególnych kursów.

Aktywizacja działalności programowej Towarzystwa będzie miała również istotny wpływ na rozwój sieci kół i oddziałów, na szersze włączenie w orbitę oddziaływania PTTK szkolnych kół krajoznawczo-turystycznych i drużyn ZHP.

Zadania w dziedzinie programowej działalności Towarzystwa dotyczą w poważnej mierze pracy ORT-ów i Biura Turystyki Zagranicznej. Udział PTTK w obchodach leninowskich, wyeksponowanie problematyki Ziemi Zachodnich i Północnych ma istotny wpływ na programy wycieczek krajowych, a także wycieczek dla turystów zagranicznych odwiedzających nasz kraj. Potrzebna jest ściślejsza współpraca PTTK-owskich placówek obsługi ruchu turystycznego z komisjami społecznymi oddziałów, z kołami przewodnickimi, aby oferowane przez te placówki programy wycieczek były ułożone prawidłowo. Działaniem programowym PTTK towarzyszyć powinna dalsza poprawa usług świadczonych we wszystkich rodzajach bazy noclegowej Towarzystwa, dbałość o potrzeby uczestników wycieczek zbiorowych i turystów indywidualnych, przestrzeganie praw i przywilejów działaczy i członków PTTK.

Tak zrealizowany program Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w roku 1970 spełni zapewne pokładane w nim nadzieje i będzie godnym uczczeniem PTTK-owskiego jubileuszu 20-lecia.

## VIII PLENUM ZG PTTK

18 GRUDNIA 1969 r. odbyło się w Warszawie pod przewodnictwem prezesa ZG Piotra Gajewskiego VIII plenarne zebranie Zarządu Głównego PTTK. Było ono poświęcone przede wszystkim omówieniu planu Towarzystwa co do głównych kierunków działalności programowej na rok 1970. W tej kwestii, po przedstawieniu informacji przez członka Prezydium ZG PTTK, zastępcę sekretarza generalnego W. Militza, wywiązała się ożywiona dyskusja. W jej wyniku Plenum podjęło następującą uchwałę:

„Plenum Zarządu Głównego PTTK przyjmuje do wiadomości informację Prezydium dotyczącą głównych kierunków działalności programowej Towarzystwa w 1970 r. wraz z planami:

- rozwoju organizacyjnego oddziałów i kół PTTK,
- szkolenia kadr PTTK,
- kalendarza imprez turystycznych,
- wydawnictw PTTK.

Przyjmując powyższe Plenum Zarządu Głównego PTTK zobowiązuje aktyw i jednostki organizacyjne PTTK do:

1. powszechnej realizacji uchwały Plenum o udziale PTTK w obchodach 100-lecia urodzin W. I. Lenina;
2. kontynuowania obchodów 25-lecia PRL, szczególnie na Ziemiach Zachodnich i Północnych;
3. zapoznania się z uchwałami Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej PTTK, która odbędzie się w Gdańsku w dniach 17—18.V.1970 r., a następnie do realizacji tych uchwał;
4. nasilenia działalności organizacyjno-programowej wśród młodzieży;
5. doskonalenia programu działalności krajoznawczej, to jest ideowo-wychowawczego oddziaływania na społeczeństwo;
6. wzrostu kwalifikacji aktywu turystycznego i efektywności jego szkolenia.”

Plenum rozpatrzyło również projekt budżetu jednostkowego Zarządu Głównego PTTK, planu techniczno-finansowego przedsięwzięcia ZG PTTK i budżetu zbiorczego ZG PTTK na rok 1970, które przedstawił skarbnik Towarzystwa A. Cichy. Ponadto omawiane były i zaakceptowane wnioski Kapituły Odznaczeń ZG PTTK przedstawione przez jej przewodniczącego M. Arczyńskiego. Na zakończenie Plenum sekretarz generalny Towarzystwa J. Sierpiński zapoznał uczestników Plenum z planem pracy Plenum i Pre-

zydium Zarządu Głównego PTTK oraz z podziałem funkcji członków Prezydium ZG PTTK (podział funkcji zamieszczamy obok).

VIII plenarne zebranie Zarządu Głównego PTTK odbywało się w XIX rocznicę powstania Towarzystwa (18 grudnia 1950 r.). Na zakończenie obrad odbyła się miła uroczystość wręczenia złotych Odznak PTTK czterem zasłużonym działaczom turystycznym: Krzysztofowi Blauthowi, Jerzemu Sierpińskiemu, Zbigniewowi Tomkowskemu i Jackowi Węgrzynowiczowi.

## W MAJU 1970 ROKU OGÓLNOPOLSKA NARADA KRAJOZNAWCZA PTTK

PREZYDIUM Zarządu Głównego PTTK rozpatrzyło w dniu 10 grudnia 1969 r. sprawozdanie z dotychczasowych przygotowań do Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej PTTK (Kongresu Krajoznawstwa Polskiego). Przedstawił je wiceprezes ZG PTTK a zarazem przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK Jacek Węgrzynowicz. Prezydium zaaprobowало przebieg prac przygotowawczych oraz podjęło uchwałę stwarzającą niezbędne warunki dla dalszego ich prowadzenia w okresie bezpośrednio poprzedzającym naradę.

Ustalono, że narada odbędzie się w dniach 17—18 maja 1970 r. w Gdańsku—Gdyni. Będzie ona miała na celu podsumowanie dotychczasowej działalności w dziedzinie krzewienia krajoznawstwa w społeczeństwie, przedyskutowanie form, metod i treści pracy krajoznawczej, omówienie roli krajoznawstwa w społecznym froncie wychowania i przyjęcie nowego programu pracy krajoznawczej.

Prezydium ZG PTTK powołało Komitet Przygotowawczy (dotąd przygotowaniami kierowało Prezydium Komisji Krajoznawczej ZG) w składzie: przewodniczący — **Jacek Węgrzynowicz** — wiceprezes ZG PTTK, przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, członkowie: **Włodzimierz Antoniewicz** — przewodniczący Komisji Ochrony Zabytków ZG PTTK, **Juliusz Braun** — wiceprzewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, **Janusz Grzybowski** — członek prezydium Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, **Wojciech Militz** — członek prezydium ZG PTTK — zastępca sekretarza generalnego ZG PTTK i przewodniczący Komisji Przewodniczej ZG PTTK, **Władysław Oledzki** — przewodniczący Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK, **Roman Peretiatkiewicz** — członek Komisji Krajoznawczej Zarządu Okręgu PTTK Kraków, **Jerzy Przedziecki** — wiceprezes ZG PTTK, **Tadeusz Rycerski** — prezes Okręgu Mazowieckiego PTTK, **Jerzy Sierpiński** — członek prezydium ZG PTTK, sekretarz generalny ZG PTTK, **Marian Sobanski** — wiceprzewodniczący Ko-

misji Krajoznawczej ZG PTTK, **Zbigniew Tomkowski** — wiceprzewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, sekretarz: **Ryszard Cetnarski** — członek prezydium Komisji Krajoznawczej ZG PTTK.

Prócz tego Prezydium ZG PTTK upoważniło sekretarza generalnego ZG PTTK do powołania Biura Organizacyjnego Narady, na którego czele stanął Ryszard Cetnarski — a obowiązki kierowników podstawowych komórek objęli: **Lucyna Żwan**, **Tadeusz Pawoniak** (Warszawa) i **Edward Wojtuszkiewicz** (Gdańsk).

W dniu 12 grudnia 1969 r. obradowało plenum Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, które w obecności zaproszonych przedstawicieli Komisji Ochrony Zabytków i Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK, jak też odpowiedzialnych pracowników Biura ZG PTTK rozpatrzyło całość koncepcji programowej ogólnopolskiej narady krajoznawczej.

Koncepcja ta wywodzi się z następującej formuły: „**Krajoznawstwo — to ruch społeczny jednoczący młodych i dorosłych, rozwijający się w oparciu o różnorodne formy turystyki czynnie przez krajoznawców uprawiane, dążący do gromadzenia i upowszechniania wiedzy o kraju ojczystym oraz utrwalania jego zasobów przyrody i kultury, a także pomnażania tych ostatnich. Powyższa działalność prowadzi do szerzenia uczuć patriotycznych, umiłowania ojczystego kraju i kształtowania czynnych, zaangażowanych w budowę socjalizmu postaw obywatelskich**”.

„**Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze jednoczy najliczniejszą grupę krajoznawców i nadaje ruchowi krajoznawczemu najdogodniejsze dla jego rozwoju ramy organizacyjne, dzięki czemu krajoznawstwo ma szanse przenikać do masowej turystyki, zaszczeplać uczucia patriotyczne wśród osób uprawiających turystykę, zaś w czołowych kręgach turystów umacniać postawy ideowego zaangażowania**”.

Zgodnie z powyższą formułą przewidziano następujący przebieg narady. Obrady rozpoczną się w dniu 17 maja 1970 r. w sali Teatru Wybrzeża w Gdańsku wysłuchaniem dwóch referatów „**Współczesny program krajoznawstwa polskiego**” i „**Krajoznawstwo szkołą socjalistycznego wychowania**”.

W dniu 18 maja uczestnicy narady pracować będą w pięciu zespołach, które zajmą się następującymi zagadnieniami: **Zespół I — „Wychowawcza rola krajoznawstwa”, Zespół II — „Kompleksowość nauk w krajoznawstwie”, Zespół III — „Regionalizm krajoznawczy”, Zespół IV — „Popularyzacja krajoznawstwa”, Zespół V — „Metodyka krajoznawstwa**”. Ten ostatni zespół będzie ściśle współpracował z innymi zespołami.

Dotychczas zgłoszone zostały 33 referaty i doniesienia, które będą przedłożone do dyskusji w poszczególnych zespołach.

Drugiego dnia obrad również zostaną w czasie sesji plenarnej podsumowane wyniki pracy w zespołach oraz poprowadzona dyskusja nad programem dalszej działalności krajoznawczej. Na zakończenie narada przyjmie program krajoznawstwa polskiego.

Uczestnikami narady będą przede wszystkim wybrani w okręgach działacze naszego Towarzystwa jak i współpracujących z PTTK towarzyszów regionalnych i naukowych. Do zarządów okręgowych i okręgowych komisji krajoznawczych należy zgłaszać się w sprawach uczestnictwa w naradzie. Prócz tego uczestnikami narady będzie grono naukowców, działaczy politycznych, członkowie Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, przedstawiciele innych komisji ZG oraz grono działaczy organizacji młodzieżowych.

W sprawach organizacyjnych i programowych narady należy zwracać się na adres: Biuro Organizacyjne Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej PTTK — Warszawa — Senatorska 11 (ZG PTTK) tel. 26-30-47 albo 26-22-51.

# PRZED OGÓLNOPOLSKĄ NARADĄ

## KRAJOZNAWSTWO

### KONKRETYZUJE SIĘ W REGIONALIZMIE

O GÓLNOPOLSKI sejmik PTTK poświęcony roli krajoznawstwa w aktywizacji społeczno-kulturalnej regionu, który odbył się w Kielcach w 1969 r. zainaugurował — i powiedzmy od razu, dobrze zainaugurował — dyskusję przed Ogólnopolską Naradą Krajoznawstwa PTTK.

Nie był to chyba przypadek, że na pierwszy ogień w tej dyskusji poszedł regionalizm. Kol. Janusz Grzybowski, który zyskał sobie już sławę w naszym Towarzystwie jako autor lapidarnych, cennych haseł, które przyjmują się powszechnie i służą w pracy wielu ogniw PTTK (exemplum hasło: „Každy zna swój region”) ukuł na sejmiku kieleckim nowy slogan: „Krajoznawstwo konkretyzuje się w regionalizmie”.

Każda wycieczka, każdy rajd, każda akcja odbywa się przecież w konkretnej okolicy, zaś droga do poznania kraju wiedzie zawsze przez kolejne poznawanie jego regionów. Włączając się więc aktywnie do działalności społeczno-kulturalnej służymy zawsze sprawie rozwoju jakiegoś regionu, jakiejś miejscowości. Dlatego problemową dyskusję, pogłębioną rozważaniami nad teoretycznymi i praktycznymi zagadnieniami naszego ruchu należało rozpocząć właśnie od regionalizmu.

Również właściwie wybrano miejsce pierwszego sejmiku. Kielecczyzna, Góry Świętokrzyskie, temat pierwszej z serii „Wycieczek po kraju” Aleksandra Janowskiego i kolebka polskiego ruchu regionalistycznego, którego żarliwym inspiratorem i pierwszym teoretykiem był wywodzący się z tej ziemi Aleksander Patkowski. Czyż może być coś lepszego? Dodajmy jeszcze, że Patkowski był mózgiem regionalizmu polskiego, tak jak Stefan Żeromski, wielki pisarz Ziemi Kieleckiej, był jego sercem.

Właściwe obrady kieleckiego sejmiku poprzedzone były udziałem w opoczyńskim sejmiku turystycznym, zorganizowanym przez tamtejszy oddział PTTK w ramach V Dni Folkloru Opoczyńskiego. Rozpoczęto go więc od zanurzenia się w żywy nurt autentycznego regionalizmu ludowego, wzbogaconego naukową refleksją płynącą z serii referatów sesji poświęconej walorom kultury ludowej Ziemi Opoczyńskiej i krajoznawczo-turystycznej penetracji terenu.

Naczelną ideą, która przyświecała organizatorom sejmiku kieleckiego było wzbogacenie skarbcza myśli teoretycznej regionalizmu przez rozwarstwienie koncepcji regionalizmu na trzy integralnie ze

sobą powiązane człony, które określono hasłowo w tytułach referatów jako: 1) „Regionalizm przyrodniczy”, to znaczy ściśle powiązanie ruchu turystyczno-krajoznawczego z jego kulturalnym, przyrodniczym podłożem, 2) „Regionalizm historyczno-kulturalny”, to znaczy czerpanie ze źródeł tradycji historycznych regionu, a równocześnie rozwijanie jego współczesnej wartości, 3) „Regionalizm ekonomiczny”, to znaczy regionalizm, który w oparciu o dokładne rozeznanie struktury ekonomicznej regionu włącza się aktywnie w dzieło jego rozwoju, najpierw przez udział w planowaniu regionalnym (do czego formalnie uprawniają nas obowiązujące przepisy, merytorycznie — gruntowna znajomość regionu i jego problematyki społeczno-gospodarczej, a ideowo — uczuciowe z nim powiązania), a następnie przez czynne uczestnictwo w dziedzinie jego planowego rozwoju.

Propozycje te, wzbogacające w sposób istotny koncepcję integralnego regionalizmu krajoznawczego, rozwinięte były w referatach J. Grzybowskiego, E. Massalskiego, W. Sadowskiego i J. Brauna i znalazły oddźwięk w szerokiej dyskusji sejmikowej. Zagadnienia te poruszyli kol. B. Cmela, H. Gawarecki, a zwłaszcza W. Musiał, który obszernie wypowiedział się na temat wykorzystania w programie krajoznawstwa planowania regionalnego oraz A. Rakowicz i M. Bauer. Kol. B. Bełdowski naświetlił sprawę od strony przygotowania osób powołanych do realizacji krajoznawstwa i regionalizmu w środowisku młodzieży i w zakładach pracy. Na podobne tematy wypowiadali się kol. S. Kokot, W. Juśkowiak i M. Piaskociń-

ski, a kol. Nowotna zwróciła uwagę na problemy krajoznawstwa i regionalizmu w pracach nauczycieli. Bardzo konstruktywne przemówienie na temat akcji dokumentującej walory historyczne i artystyczne regionu i przepojenia działalności turystycznej problematyką regionalną, wygłosił konserwator wojewódzki A. Michałowski. Sprawę inwentaryzacji krajoznawczej poruszyli kol. H. Gawarecki i T. Belke.

Intencją organizatorów było ściśle powiązanie tematyki poszczególnych referatów z odpowiednim środowiskiem. Dlatego zagajenie obrad przez przewodniczącego sejmiku J. Brauna, przemówienie powitalne przedstawiciela Prezydium WRN i referat generalny kol. J. Grzybowskiego odbyły się w dostojnej sali obrad Wojewódzkiej Rady Narodowej na Zamku kieleckim, referat przyrodniczy E. Massalskiego i dyskusja nad nim (w której zabragł m.in. prezes Kieleckiego Towarzystwa Naukowego dr Z. Rubiński) w rezerwacie geologicznym w Słuchowicach, zaś referat o regionalizmie historyczno-kulturalnym W. Sadowskiego ponownie w sali zamkowej. Tam też odbyła się ogólna dyskusja sejmikowa. Wreszcie referat J. Brauna o regionalizmie ekonomicznym ilustrowany był, jak na stole plastycznym, widokiem ze wzgórza Karczówki, obrazującym fakt, że na region przyrodniczy Gór Świętokrzyskich i kielecki ośrodek kultury regionalnej nakłada się Kielecki Okręg Przemysłowy ze swą swoistą problematyką rozwojową, wymagającą konstruktywnego rozwiązywania konfliktów między postulatami wzrostu gospodarczego i ochrony środowiska.

Materiały sejmiku zostały ogłoszone drukiem w przyjemnie wydanym przejrzystym wydawnictwie, na które złożyły się wstęp i podsumowanie J. Węgrzynowicza, zwięzłe przedstawienie przebiegu obrad treści referatów przez J. Brauna i dyskusji przez T. Pawoniaka.

## AKTYWIZACJA SPOŁECZNO – KULTURALNA REGIONU W PRAKTYCE

WAGE regionalizmu krajoznawczego podkreśla fakt, że obok sejmiku kieleckiego poświęcono tej tematyce drugi ogólnopolski sejmik krajoznawczy, który odbył się w Gdańsku. Sejmik gdański ujął ten sam problem, aktywizacji społeczno-kulturalnej regionu, jednak z odmiennego punktu widzenia, a mianowicie nie od strony pogłębienia

teorii regionalizmu, czym zajmowało się spotkanie kieleckie, lecz od strony praktyki działalności regionalistycznej w terenie i współpracy PTTK z towarzystwami regionalnymi.

Ten „praktyczny” nurt sejmiku gdańskiego znalazł wyraz przede wszystkim w referatach: dr B. Dziedziuła „Dorobek krajoznawczy Pol-

ski Północnej w XXV-leciu PRL", mgr Cz. Skonki „Rola i znaczenie współpracy pomiędzy PTTK a towarzystwami społeczno-kulturalnymi dla rozwoju poszczególnych regionów” i mgr W. Swieczkowskiego „Zasady wspólnego programowania działalności regionalnej PTTK przez działy: krajoznawczy, ochrony przyrody i opieki nad zabytkami”. Wspólną cechą tych referatów, świadczących o dobrym opanowaniu danej problematyki przez poszczególne autorów opracowań, był charakter przeglądowy referatów i zawarty w nich bogaty materiał typu sprawozdawczo-informacyjnego, ujęty — zgodnie z założeniami autorów — w przekroju regionalnym, w szczególności w przekroju współpracujących ze sobą okręgów PTTK: gdańskiego, szczecińskiego, olsztyńskiego i koszalińskiego.

Interesującą ilustracją tych referatów, a szczególnie referatu kol. Cz. Skonki, jako tematycznie związanego przede wszystkim z regionem gdańskim i informującego o współpracy PTTK z TRZZ i Zrzeszeniem Kaszubskim, był objazd, bardzo dobrze pomyślany i sprawnie przeprowadzony, dokumentujący działalność regionalistyczną w terenie na przykładach: Będolina (wystawa poświęcona pamięci Józefa Wybickiego, w szkole podstawowej mieszczącej się w jego dawnym dworku, włączenie się przez Okręg Gdański PTTK do inicjatyw regionalnych przez organizację zlotu turystycznego i dwóch seminariów krajoznawczych oraz wydawnictwa), Wdzydz Kiszewskich (skansen kaszubski) i Chmielna (szkolne koło regionalne, prowadzone przez nauczyciela B. Grzędzińskiego, autora przewodnika „Chmielno i okolice”).

Dzień zakończyło spotkanie towarzyskie w Klubie Krajoznawczym „Merkator”, gościnnie przyjmującym uczestników sejmiku i informującym ich o działalności krajoznawczej na szczeblu podstawowego, ogólna działalność Towarzystwa, jak i stanowią — obok kół zakładowych — kluby.

W problematykę ekonomiczną regionu gdańskiego, z uwypukleniem jego funkcji w skali krajowej, zagospodarowania turystycznego, procesu urbanizacji i struktury przestrzennej, wprowadził uczestników sejmiku zaraz na wstępie obrad referat mgr inż. arch. J. Kołodziej-skiego.

Uwzględnienie w programie sejmiku zagadnień planowania regionalnego odpowiada w pełni przyjętemu w regionalizmie krajoznawczym kursowi na włączenie w obręb problematyki poznawczej i praktycznej działalności PTTK zagadnień planowania przestrzennego w ogóle, zaś planowania regionalnego w szczególności.

Dokonując przeglądu referatów na sejmiku gdańskim wspomnieć jeszcze należy o odczytaniu (pod nieobecność autorki) referacie mgr K. Czerner, która zagadnienie przewodnictwa ujęła w interesującym

światle, jako jednego z czynników aktywizacji regionu. Referentka podkreśliła, że przewodnik to przede wszystkim krajoznawca. W rękę przewodników leży wielka szansa: zainteresowania zwiedzających, zwłaszcza młodzieży danym regionem. Wymaga to jednak stałego podnoszenia poziomu wiedzy i udoskonalenia metod pracy przewodników, aby mogli nadążyć za wciąż rosnącymi wymaganiami.

Wymagania te stawiane są dziś przewodnikom także przez nowe ujęcie regionalizmu. Regionalizm obecnie nie tylko rejestruje pamiętki przeszłości, ale pragnie, aby ci, którym PTTK świadczy swe ideowe usługi — uczestnicy wycieczek — byli zainteresowani sprawą rozwoju regionu. To w pewnym sensie wzbogacenie myślowe i uczuciowe wycieczkowiczów zależy w dużym

stopniu od przewodnika, który oprowadza wycieczkę po danym regionie.

Referaty oraz dyskusja, którą podsumował przewodniczący Komisji Krajoznawczej ZG PTTK mgr Jacek Węgrzynowicz, znajdują pełne odzwierciedlenie w przygotowanym do publikacji wydawnictwie materiałów sejmikowych.

Przed rozpoczęciem obrad sejmiku, któremu przewodniczył zasłużony działacz turystyki kol. Henryk Augustowski, wiceprzewodniczący WKKFiT w Gdańsku R. Bar udekorował odznakami Zasłużonego Działacza Turystyki kolegów Edwarda Wojtuszkiewicza, wiceprezesa Zarządu Okręgu PTTK w Gdańsku i Czesława Skonkę, przewodniczącego Okręgowej Komisji Krajoznawczej.

## KRAJOZNAWSTWO W TURYSTYCE KWALIFIKOWANEJ

W WALBRZYCHU i Szczawnie-Zdroju w ramach przygotowań do ogólnopolskiej narady krajoznawczej PTTK odbył się sejmik krajoznawczy poświęcony miejscu i roli krajoznawstwa w turystyce kwalifikowanej.

Na sejmik przybyło blisko 100 działaczy krajoznawczych oraz komisji turystyki kwalifikowanej z całej Polski. W obradach wziął również udział prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego Piotr Gajewski oraz przedstawiciele miejscowych władz kultury fizycznej i turystyki i związku zawodowego górników.

Główny referat sejmiku na temat „Krajoznawstwo w turystyce kwalifikowanej” wygłosił kol. Janusz Zaremba. Wygłoszone zostały ponadto cztery referaty szczegółowe o roli krajoznawstwa w poszczególnych dyscyplinach turystyki kwalifikowanej. Kazimierz Miedziński mówił o „Krajoznawstwie w turystyce pieszej nizinnej i górskiej”, Lech Chrzyszcz o „Krajoznawstwie w turystyce motorowej”, Narcyz Bondyr o „Krajoznawstwie w turystyce wodnej” oraz Krzysztof Mazurski o „Treści krajoznawczej w wycieczkach autokarowych”.

Obrady prowadzone były na sesji plenarnej oraz w czterech zespołach tematycznych.

Prezentowane referaty oraz dyskusja wskazała, że nie we wszystkich imprezach turystycznych w dostateczny sposób uwzględniona jest treść krajoznawstwa. Dotyczy to również sprawy zdobywania odznak turystyki kwalifikowanej. Niektóre regulaminy odznak (np. GOT czy GON) nie uwzględniają wymogów o charakterze krajoznawczym.

Pozytywnie natomiast można mówić o Młodzieżowej Odznace Krajoznawczej, odznakach „Szlakami chwały oręza polskiego” i „Szlakami Polski Ludowej”, Odznace Turystyki Pieszej i Kolarskiej Odznace Turystycznej, gdzie wymogi krajoznawcze są uwzględnione szeroko.

Podstawowe wnioski jakie postulował sejmik dotyczyły:

1. Zacieśnienia współpracy komisji problemowych (Krajoznawczej, Opieki nad Zabytkami i Ochrony Przyrody), z komisjami turystyki kwalifikowanej w zakresie programowego przygotowania wszelkiego rodzaju imprez turystycznych.

2. Zweryfikowania regulaminów odznak turystycznych, wprowadzenia do nich wymogów o charakterze krajoznawczym.

3. Zwrócenia uwagi przy szkoleniu przewodników turystyki kwalifikowanej na tematy o charakterze programowym, a nie tylko organizacyjno-technicznym.

4. Uwzględnienia przy programowaniu imprez turystyki kwalifikowanej w szerokim zakresie programu krajoznawczego. Chodzi tu szczególnie o imprezy wodne i motorowe.

5. Zwrócenia uwagi przy ocenie imprez turystyki kwalifikowanej nie tylko na stronę organizacyjną imprez, ale również na realizację programu krajoznawczego podczas rajdów, zlotów, spływów itp.

6. Stałego powiększania sieci poradni krajoznawczych, które winny służyć m.in. programowemu zabezpieczeniu imprez turystycznych.

# KTO CZYM SIĘ ZAJMUJE

## Podział pracy członków Prezydium ZG PTTK

**PIOTR GAJEWSKI** — **prezes** — kierownictwo pracami Plenum i Prezydium, kierownictwo Komisji Historycznej. Reprezentowanie Towarzystwa.

**EUGENIUSZ GROCHAL** — **wiceprezes** — zagospodarowanie turystyczne, inwestycje i remonty, współpraca z Komisją Inwestycji. Opieka nad Okręgiem Łódź.

**JERZY PRZEZDZIECKI** — **wiceprezes** — zagadnienia turystyki kwalifikowanej, współpraca z komisjami turystyki kwalifikowanej. Kontakty zagraniczne. GOPR, opieka nad Komisją Kół Wojskowych. Opieka nad Okręgiem Mazowsze i Poznań.

**JACEK WĘGRZYNOWICZ** — **wiceprezes**, — kierownictwo Komisji Krajoznawczej, współpraca z komisjami Ochrony Przyrody i Opieki nad Zabytkami. Współdziałanie w sprawach młodzieży szkolnej, opieka nad Komisją Młodzieżową. Opieka nad Okręgiem Katowice.

**JERZY SIERPIŃSKI** — **sekretarz generalny** — kierownictwo całokształtem działalności Biura Zarządu Głównego i instancji terenowych z ramienia Prezydium ZG. Opieka nad Okręgiem Wrocław i Szczecin.

**WOJCIECH MILITZ** — **zastępca sekretarza generalnego** — zagadnienia programowe Towarzystwa. Kierownictwo Komisji Przewodniczej. Współpraca z Komisjami Propagandy i Wydawnictw. Opieka nad Okręgiem Białystok i Olsztyn.

**ADOLF CICHY** — **skarbnik** — zagadnienia finansowe i ekonomiczne. Współpraca z Komisją Planu i Budżetu. Opieka nad przedsiębiorstwami ZG. Opieka nad Okręgiem Bydgoszcz i Warszawa.

**MAREK ARCZYŃSKI** — **członek Prezydium** — Kierownictwo Kapituły Odznaczeń. Kierownictwo Rady Programowej d/s „Foto-Pam”. Współpraca z Komisją Historyczną. Komitet Obchodów Kopernikowskich. Opieka nad Okręgiem Gdańsk i Kraków.

**ZDZISŁAW BRZEZIŃSKI** — **członek** — zagadnienia obsługi ruchu turystycznego, działalność gospodarcza oddziałów (ORT, autokary itp.). Opieka nad Okręgiem Opole i Zielona Góra.

**EDMUND GÓRSKI** — **członek** — zagadnienia turystyki ludności wiejskiej, współpraca z ZMW, LZS. Opieka nad Okręgiem Kielce.

**ANDRZEJ MAJKOWSKI** — **członek** — współdziałanie w sprawach młodzieżowych, współpraca z ZMS, ZSP. Opieka nad Okręgiem Koszalin.

**STANISŁAW TARNOWSKI** — **członek** — zagadnienia eksploatacji obiektów będących w gestii okręgów i oddziałów. Opieka nad Okręgiem Lublin.

**MIECZYŚLAW WŁADYŃIAK** — **członek** — zagadnienia turystyki w zakładach pracy. Współpraca z Komisją Kół Zakładowych. Opieka nad Okręgiem Rzeszów.

## ZAMIERZENIA WYDAWNICZE NA ROK 1970

**N**ASZE Towarzystwo prowadzi od lat szeroką działalność wydawniczą mimo rozlicznych trudności polegających na braku praw wydawniczych, stałej puli papierowej na wydawnictwa nieperiodyczne oraz pełnego zespołu redakcyjno-technicznego.

W roku 1969 Dział Wydawniczy ZG PTTK opracował redakcyjnie 38 pozycji o łącznej objętości 186,5 arkuszy autorskich oraz doprowadził do wydrukowania 19 pozycji o łącznym nakładzie 28 150 egzemplarzy. Na te opracowania i druk złożyło się: 7 periodyków, 9 pozycji Biblioteczki Turysty, 14 pozycji Biblioteczki Szkoleniowej, 17 pozycji z cyklu wydawnictw propagandowych i okolicznościowych, 5 informatorów oraz kilkanaście druków i regulaminów.

Realizacja planu redakcyjnego pozwoliła na pełną gwarancję wydania w roku 1970 kilkunastu dużych pozycji broszurowych, które są oczekiwane przez turystów i członków Towarzystwa z dużym zainteresowaniem. M.in. ukazać się pierwsze pozycje z serii vademecum: „Vademecum turysty narciarza” i „Vademecum turysty kajakowca” (Wydawnictwo „Sport i Turystyka”), 4 broszury szkoleniowe, przygotowane przez Wydawnictwo Związkowe: „Klub PTTK”, „Poradnik metodyczny dla przewodników”, „Poradnik organizatora imprez turystyki kwalifikowanej”, „Podręcznik pletwonurka”, część II, kilkanaście broszur okolicznościowych i propagandowych, folderów

i afiszy, m.in. broszura „Szlakami chwały oręza polskiego”. Ukazać się również po raz pierwszy obszerny informator o obiektach PTTK (Wyd. „Sport i Turystyka”).

Równie bogato przedstawia się plan redakcyjny wydawnictw na rok 1970. W ramach periodyków wydawane będą: Biuletyn Informacyjny ZG PTTK, Wierchy, Ziemia, Speleologia, Biuletyn Komisji Opieki nad Zabytkami, Gościniec oraz Informator dla instruktorów narciarskich.

Na biblioteczkę turysty składa się: Vademecum turysty pieszego, górskiego, kajakowego, narciarza, kolarza, motorowego oraz vademecum młodego turysty. W ramach tej biblioteczki figurują jeszcze następujące pozycje: „Style w architekturze polskiej”, „Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach”, „Terenoznawstwo dla wszystkich”, „Biwakowanie i ekwipunek”, „Kuchnia Turystyczna”.

Biblioteczka szkoleniowa obejmuje następujące pozycje: Poradnik organizatora imprez turystycznych, Poradnik metodyczny dla przewodników, Poradnik organizatora turystyki w szkole, Kolarski obóz wędrowny młodzieży szkolnej, Podręcznik pletwonurka część III, Monografie krajoznawcze, Zarys historii turystyki i krajoznawstwa w Polsce, Zarys organizacji turystyki w Polsce, Walory turystyczno-krajoznawcze Polski, Regionalizm krajoznawczy, Poradnik organizatora turystyki studenckiej, skrypty szko-

leniowe KTN, Poradnik narciarski dla młodzieży szkolnej, Rola przewodnika narciarskiego, Skrypty Komisji Turystyki Żeglarskiej, Bibliografia skryptów KTN, Skrypty Komisji Turystyki Kajakowej, Skrypty Komisji Speleologii, pracę zbiorową pt.: „Co przewodnik GOT powinien wiedzieć o górach”, część I i II, Mapy szkoleniowe KTG Tatry Zachodnie, pracę dla przewodników pt.: „Z Zakopanego do Pienin”, Geografię turystyczną gór Polski, Klub PTTK, Praca krajoznawcza w Kole PTTK, Krajoznawstwo w obiektach PTTK.

Poważną pozycję stanowią w planie redakcyjnym na rok 1970 wydawnictwa propagandowe i okolicznościowe. Znalazł się tutaj: album na stulecie polskich organizacji turystycznych, oraz wydawnictwo naukowe na ten sam temat, 60-lecie GOPR, Szlakami Chwały Oręza Polskiego, PTTK dla Ciebie (II wydanie) oraz afisze, składanki, plakaty popularyzujące kolarstwo, narciarstwo, profilaktykę narciarską, kajakarstwo, wczasy. W tej części znajdują się także materiały na naradę krajoznawczą oraz regulamin Rajdu AIT.

W dziale informatorów plan na rok 1970 zakłada opracowanie lub wydanie informatorów o wczasach zimowych i letnich, o obiektach PTTK, kalendarzy imprez, katalogu Centralnej Biblioteki Górskiej, informatora o zbiorach muzealnych na Babiej Górze oraz narciarskiego komunikatu śniegowego.

Wydane będzie wreszcie wiele druków jak legitymacje, książki pracy koła PTTK, książki poszczególnych dyscyplin turystycznych itp.

# CO NAS CZEKA W SEZONIE ZIMOWYM 1970 R.

**TRUDNO** w niewielkim artykule sprezentować wszystkie zamierzenia jakie podejmuje nasze Towarzystwo w sezonie zimowym 1970 roku. Wyliczenie chociażby samych imprez narciarskich musiałoby zająć objętość całego nieomal Biulynu Informacyjnego. Zresztą nie wyręczajmy kalendarza imprez, wydanego jak wiadomo drukiem.

Dlatego ograniczymy się do przedstawienia w telegraficznym nieomal skrócie najważniejszych poczynań PTTK zimą 1970 r.

Plan imprez zimowych przewiduje 14 imprez ogólnopolskich oraz liczne imprezy okręgowe i oddziałowe. Łącznie w imprezach zimowych weźmie udział ok. 45 tys. turystów.

Do najważniejszych należy zaliczyć:

— Centralny Turystyczny Rajd Narciarski w dniach 9—15.II. na terenie Bieszczadów z udziałem 400 osób,

— VII Ogólnopolski Rajd Narciarski „Wędrówka Północy” 16—22.II. na terenie woj. białostockiego z udziałem 200 osób,

— XI „Białe Szaleństwo” w Beskidzie Śląskim — 22.II. z zakończeniem w Węgierskiej Górze dla 400 uczestników.

Będą także organizowane tradycyjne rajdy narciarskie kolejarzy, włóknarzy, metalowców i górników, oraz imprezy młodzieżowe w tym IX Ogólnopolski Mały FIS na terenie Gór Świętokrzyskich w okresie od 19—20 lutego 1970 r.

## WCZASY, WCZASY MIŁY BRACIE...

W turystycznych obozach narciarskich PTTK — FWP weźmie udział 5.396 uczestników, z czego na 26 turnusach świątecznych brało już udział ponad 700 osób.

Obozy zlokalizowane zostały w 31 obiektach PTTK. Na 177 turnusach szkolić będzie narciarzy 279 wysokokwalifikowanych instruktorów — działaczy PTTK.

Objęte zostały pierwszy raz akcją zimową obozów narciarskich schroniska PTTK na Białej, na Hali Lipowskiej i Rysiance, Pod Łąbskim Szczytem oraz DW „Hanka” w Zawoi.

Wrócono do organizacji obozów narciarskich w schronisku PTTK w Zieleńcu, na Śnieżniku, na Prehybie oraz na Ornaku.

Utrzymane zostały ceny skierowań wczasowych z roku ubiegłego oraz gradacja cen — najtańsze ceny w styczniu, najdroższe w marcu; najniższe ceny w obiektach mniej przez turystów odwiedzanych, najwyższe w schroniskach tatrzańskich.

Członkowie PTTK otrzymują dodatkowe zniżki od cen skierowań.

## NA ZIMOWE ESKAPADY Z BORT PTTK

Obsługę ruchu turystycznego w obecnym sezonie zimowym prowadzić będzie około 190 placówek biur obsługi ruchu turystycznego PTTK.

W akcji informacyjno-propagandowej prowadzonej przez Biura ORT szczególne miejsce zajmować będzie oferowanie obsługi akcji zimowisk turystycznych (szczególnie dla jednostek działających w regionach górskich) oraz programy wycieczek uwzględniających, w szerszym niż latem zakresie, imprezy kulturalne i sportowe, a więc dostosowane do specyficznych warunków turystycznych w okresie zimowym.

## BAZA DLA TURYSTYKI ZIMOWEJ W SEZONIE 1970

Na tegoroczny sezon zimowy PTTK posiada 670 obiektów z 23.272 miejscami noclegowymi oraz 10.802 miejscami konsumpcyjnymi. I tak w: 11 Domach Turysty — 3.374 miejsc noclegowych, 79 Domach Wycieczkowych — 5.397 miejsc, 56 schroniskach — 3.508 miejsc, 424 stacjach turystycznych — 10.993 miejsc. Zmniejszona ilość miejsc w stosunku do sezonu ubiegłego wynika z remontu obiektów.

Największą bazą noclegową w okresie sezonu zimowego 1970 dysponują okręgi: Kraków 10.239 miejsc noclegowych, Wrocław 3066, Katowice 2444, Rzeszów 2242, Kielce 1594.

## SEZON ZIMOWY

Porównawcze zestawienie bazy noclegowej PTTK

Lp.	Okręg (wojew.)	1968/69		1969/70		Różnice		Wskaźnik 6 : 4 x 100
		ilość obiektów	liczba miejsc	ilość obiektów	liczba miejsc	obiekty 5-3	miejsca 6-4	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Białystok	4	316	3	233	- 1	- 83	73,7 %
2	Bydgoszcz	5	212	5	145	0	- 67	68,4 %
3	Gdańsk	7	489	4	405	- 3	- 84	82,8 %
4	Katowice	39	2.305	38	2444	- 1	+ 139	106,0 %
5	Kielce	26	1.572	27	1594	+ 1	+ 22	101,4 %
6	Koszalin	3	135	3	135	0	0	100,0 %
7	Kraków	290	10.853	274	10.239	- 16	- 614	94,3 %
8	Lublin	11	666	5	414	- 6	- 252	62,2 %
9	Łódź	1	82	2	133	+ 1	+ 51	162,2 %
10	Olsztyn	6	268	6	269	0	+ 1	100,4 %
11	Opole	5	238	4	203	- 1	- 35	85,3 %
12	Poznań	10	502	9	517	- 1	+ 15	103,0 %
13	Rzeszów	116	2.239	108	2.242	- 8	+ 3	100,1 %
14	Szczecin	6	364	4	376	- 2	- 38	89,6 %
15	Warszawa	8	719	9	726	+ 1	+ 7	101,0 %
16	Wrocław	80	3.664	64	3.066	- 16	- 598	83,7 %
17	Zielona Góra	5	189	5	181	0	- 8	95,8 %
	Razem	622	24.813	570	23.272	- 52	- 1541	93,8 %

# Z ŻYCIA OKRĘGÓW, ODDZIAŁÓW, KÓŁ...

## WROCŁAWSKI „PERPEDES” DZIESIĘCIOŁATKIEM

W maju 1959 roku grupa aktywistów turystyki pieszej niziny założyła „Wrocławski Klub Piechurów PTTK”, nazwany nieco później „Perpedes”.

Do tradycyjnych imprez klubu należą wiosenne i jesienne młodzieżowe rajdy dookoła Wrocławia. I tak w 6 rajdach wiosennych uczestniczyło dotąd 1754 uczestników, zaś w 10 rajdach jesiennych 4944 osoby.

Drugą imprezą klubową są rajdy, nazwane „Pospolitym ruszeniem na powitanie wiosny”. W dwu takich rajdach wzięło udział 1815 osób. Klub uczestniczy również w akcji „Sobótek Słowiańskich” — było na nich 1079 turystów.

Najczęściej stosowaną formą działalności „Perpedesu” są niedzielne „Wycieczki za 2 złote” w najbliższe okolice Wrocławia. W 70 takich wycieczkach wędrowało 1432 osoby. W roku 1969 działalność klubu wzbogaćona została o nową formę krótkiej imprezy pod nazwą „Z Perpedesem po Wrocławiu”.

Okres jesienno-zimowy wykorzystują wrocławscy piechurzy na rozwijanie kontaktów towarzyskich wśród członków Klubu. Na wtorkowych „Wieczorach wspomnień”, które organizowane są raz w miesiącu, odbywają się gawędy ilustrowane przezroczami i amatorskimi filmami, spotkania z ciekawymi ludźmi, opowieści o wyprawach turystycznych itp. W 19 takich spotkaniach organizowanych od roku 1966 wzięło udział 878 osób.

Mocną stroną działalności „Perpedesu” są imprezy na orientację. W 11 zorganizowanych dotąd imprezach uczestniczyło 921 osób. Dla uzupełnienia dziesięcioletniej statystyki Klubu należy dodać, że w 10 imprezach, które nie wchodziły do żadnej z wyżej wspomnianych akcji, cyklicznych wędrowało z „Perpedesu” 2629 osób.

Zarząd Oddziału Wrocławskiego powierzył zarządowi klubu funkcję Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej. Przy komisji działa prowadzony przez aktywny klubowy Referat Weryfikacji Odznak Pieszych. W czasie swej działalności zweryfikował on 1648 popularnych OTP, 811 — brązowych, 260 — srebrnych. Członkowie i sympatycy klubu na wspólnych wycieczkach zdobyli ponadto 7 złotych, 47 srebrnych i 1477 brązowych OTZZ. Obecnie członkowie klubu współdziałają w popularyzacji i zdobywaniu wprowadzonej w roku 1968 odznaki regionalnej „Turysta Dolnego Śląska”.

Na zakończenie wypada przypomnieć, że w minionym dziesięcioleciu przewodniczyli kolejno Klubowi: Janina Paławska, Karol Ganzel, Elżbieta Czobaniuk i Bronisław Turoń. Klub liczy obecnie 116 członków zwyczajnych i 8 członków honorowych. W opisanych wyżej 130 imprezach, jakie w ciągu minionego okresu zostały przeprowadzone, wzięło ogółem udział 15 452 uczestników, a łączna ilość zdobytych i zweryfikowanych na wycieczkach klubowych odznak turystyki kwalifikowanej wynosi 4247.

Bronisław Turoń

## SZCZECIŃSKIE „OSEMKI” KRĘCĄ JUŻ PIĘĆ LAT

Minęło już pięć lat działalności Szczecińskiego Turystycznego Klubu Kolarskiego PTTK „88”, który zapoczątkował kolarski ruch turystyczny na Ziemi Szczecińskiej. Szczecińscy kolarze spod znaku „osemek” dobrze znani są w całym kraju i nie ma chyba w Polsce żadnej, ważniejszej imprezy, na której nie spotkałoby się turystów klubu „88” z „Tatą”, bo tak rodzinnie wszyscy nazywają prezesa Klubu — Stefana Kaczmarka.

Klub może poszczycić się również organizowaniem własnych, tradycyjnych już imprez, takich jak np. rajd „Szlakiem Wyzwolenia Szczecina”, „Topienie Marzanny”, „Rajd Piezonego Ziemiańka” oraz „Kolarski Rajd Nocny”, nie mówiąc o niedzielnych wycieczkach kolarskich na które zaprasza się poprzez miejscową prasę i radio wszystkich adeptów kolarstwa.

Z roku na rok rośnie więc liczba uczestników im-

prez klubowych. Gdy w 1964 roku było ich 433 to już w 1968 zanotowano 2 347 osób. Klub dysponuje kadra 43 przodowników turystyki kolarskiej PTTK, którzy w poważnym stopniu przyczyniają się do organizowania turystycznego życia kolarskiego. Bogato prezentuje się również dorobek w odznakach kolarskich. W sumie w pięcioleciu członkowie klubu zdobyli 348 Kolarskich Odznak Turystycznych PTTK, w tym 294 brązowych, 40 srebrnych, 11 złotych oraz 3 duże srebrne odznaki.

Jerzy Klamann

## PAMIĘCI GEN. HENRYKA DĄBROWSKIEGO

Z inicjatywy oddziału PTTK w Środzie Wlkp., przy udziale Średzkiego Towarzystwa Kulturalnego oraz Wydziału Oświaty i Kultury PPRN odbyła się sesja popularno-naukowa poświęcona generałowi Janowi Henrykowi Dąbrowskiemu. Sesja została zorganizowana w ramach cyklu pod nazwą „Szlakiem zasłużonych Wielkopolan”.

Wygłoszone zostały 4 referaty: „Gen. Dąbrowski jako wzór patrioty i obywatela”, „Gen. Dąbrowski a Wielkopolska”, „Z przeszłości Winnogóry i jej okolic”, „Osiągnięcia gospodarcze powiatu średzkiego w 25-lecie PRL”.

Podczas sesji wystawione były liczne pamiątki po generale. Na zakończenie uczestnicy sesji udali się do Winnogóry, gdzie złożone zostały wieńce twórcy Legionów z 1797 roku.

Adam Grabias

## PO 25 DRZEW NA 25-LECIE

Górnośląski Okręg Przemysłowy należy jak wiadomo do najbardziej zapyłonych rejonów Europy. Stąd ochrona przyrody, a w szczególności dostosowanie struktury lasów do niezwykle trudnych warunków klimatycznych i glebowych jest potrzebą pierwszorzędnej wagi. Dlatego koło PTTK „77” przy dyrekcji Jaworznicko-Mikołowskiego Zjednoczenia Przemysłu Węglowego w Mysłowicach, utworzyło sekcję Ligi Ochrony Przyrody i przystąpiło jako „członek zbiorowy” do LOP. Koło „77” zainicjowało również przystąpienie do LOP w ramach członkostwa zbiorowego wszystkich zrępowanych w Zjednoczeniu przedsiębiorstw (kopalń). Zarząd koła odpowiedział także na apel Nadleśnictwa w Murckach, które zaproponowało ciekawą akcję społeczną pod hasłem „sadzimy po 25 drzew na 25-lecie PRL”. 86 PTTK-owców spod znaku dwóch siódemek zasadziło społecznie 2.937 sztuk drzewek, co dało 34 drzewka na osobę.

Tadeusz Gadomski

## MARYNARZE PRZED OGÓLNOPOLSKĄ NARADĄ KRAJOZNAWSTWA POLSKIEGO

Zarząd Oddziału PTTK Marynarki Wojennej Gdańsku na swym wrześniowym posiedzeniu omówił plan działalności krajoznawczej na lata 1969—1971. Przewiduje on m.in. organizowanie kilku seminariów krajoznawczych poświęconych 25-leciu ludowej Marynarki Wojennej, obchodom Roku Kopernikowskiego oraz szlakowi bojowemu I Samodzielnego Morskiego Batalionu Zapasowego, który dał początek dzisiejszej Marynarce Wojennej.

Działalność oddziału w roku bieżącym przebiegać będzie przede wszystkim pod kątem przygotowań do Ogólnopolskiej Narady Krajoznawczej PTTK.

Treścią krajoznawczą nasycone więc będą szczególnie także imprezy jak rajd „Granicami Gdyni”, zlot „Do Morza”, a także i inne okręgowe oraz oddziałowe imprezy turystyczno-krajoznawcze. Będzie to się wyrażać organizacją konkursów krajoznawczych, zgadywanek, wystaw plakatów i zdjęć turystycznych o tematyce krajoznawczej, organizowaniem spotkań z ciekawymi ludźmi zasłużonymi dla polskiej turystyki oraz propagandą zagadnień krajoznawstwa w prasie wojskowej.

Andrzej Tokarski

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK — redaguje Kolegium  
Wydawca: Wydział Propagandy Zarządu Głównego PTTK  
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11, tel. 26-22-51

Druk. Wyd. Zw. CRZZ. 37/70. Nakł. 6000 + 25 egz. K-89.